

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CENTRU
MUNICIPIUL CHIȘINĂU

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 73, MD-2001 Chișinău • tel: (373 22) 27-53-13 • fax: (373 22) 272740

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CENTRU MUN. CHIȘINĂU
Dose nr. 57-268/16
Expediat la: 02.08.2016
07-6-352 20
M. JUDECĂTORIA CENTRU M. A. CONSILIUL M. JUDECĂTORIA I. ȘEFUL M. CHIȘINĂU M.

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu 28

Judecătoria Centru, mun. Chișinău Vă expediază alăturat sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate în temeiul art. 384 alin. (1), art. 385, art. 395, art. 399, art. 428, art. 429 alin. (6), art. 440, art. 443 alin. (1), art. 460, art. 462 din Codul contravențional, depusă de către Gheorghe Malic, avocatul contravenientului în cauza contravențională la contestația depusă de Popa Igor împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit în baza art. 242 alin. (2) din Codul contravențional.

Anexă: Încheierea din data de 25 iulie 2016

Sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate pe 15 file.

Copia contestației pe 3 file.

Judecător

Arhip Alexandru

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 998
8 08 20 16

ÎNCHEIERE

25 iulie 2016

mun. Chișinău

Judecătoria Centru, mun. Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul

Arhip Alexandru

Grefier

Țînor Svetlana

examinând în ședință publică demersul formulat de avocatul Malic Gheorghe în interesele părții-vătămate Turculeț Radu cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul examinării contestației depuse de Popa Igor împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constatator întocmite în baza art. 242 alin. (2) din Codul contravențional –

a c o n s t a t a t :

În procedura Judecătoria Centru mun. Chișinău se află în proces de examinare contestația depusă de Popa Igor împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constatator întocmite în baza art. 242 alin. (2) din Codul contravențional.

În ședința de judecată apărătorul lui Turculeț Radu, avocatul Malic Gheorghe a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 384 alin. (1), art. 385, art. 395, art. 399, art. 428, art. 429 alin. (6), art. 440, art. 443 alin. (1), art. 460, art. 462 din Codul contravențional.

În acest context, avocatul Malic Gheorghe consideră că, normele indicate *supra* contravin art. 20-23, 53-54 din Constituția Republicii Moldova, relevând în special asupra faptului că, Codul contravențional nu reglementează expres o procedură de examinare în cale de atac a contestațiilor împotriva hotărârilor autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale, or normele de drept menționate prevăd doar soluțiile care pot fi adoptate de instanțele judecătorești ca urmare a examinării fondului cauzelor, nu și ca urmare a examinării contestațiilor într-o eventuală cale de atac.

Evidențiază faptul că, prevederile Codului contravențional nu relevă o claritate în privința actului adoptat de către instanță în urma examinării contestației, întrucât articolele 394 alin. (2) și 460 alin. (1) reiterează adoptarea unei decizii sau a unei hotărâri.

Opinează avocatul Malic Gheorghe că, Codul contravențional nu oferă o claritate în privința noțiunii de agent constatator, deoarece acesta este indicat în Cartea a doua, Titlul I Capitolul II ca participant la procesul contravențional, pe când articolele 400-423⁶ din Codul contravențional îi acordă agentului constatator atribuții de constatare și/sau de sancționare.

Agentul constatator Cijov Sergiu a solicitat respingerea demersului ca neîntemeiat.

✓ Contravenientul Popa Igor fiind legal citat în ședință nu s-a prezentat, însă a fost asistat de avocatul Luca Alexandru, care a pledat în interesele acestuia în vederea admiterii demersului.

Examinând solicitarea formulată de către avocatul Malic Gheorghe privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, audiind poziția participanților la proces, instanța de judecată consideră necesar de o admite, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 7 alin. (3) din Codul de procedură penală, dacă în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

În acest context, Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 în pct. 82 a relevat că, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135

alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În pct. 83 al aceleiași Hotărâri Curtea a notat că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate instanța reține că, aceasta vizează art. 384 alin. (1), art. 385, art. 395, art. 399, art. 428, art. 429 alin. (6), art. 440, art. 443 alin. (1), art. 460, art. 462 din Codul contravențional.

Totodată, instanța de judecată evidențiază că, avocatul Malic Gheorghe apreciază normele indicate *supra* contrare art. 20, 21, 23, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

În acest context, instanța de judecată menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 instanța menționează că, normele vizate de către avocatul Malic Gheorghe constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, instanța de judecată atestă că, excepția de neconstituționalitatea a fost solicitată de către avocatul Malic Gheorghe în privința unor norme în raport cu care nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect de examinare prevederile contestate.

Din aceste considerente și având în vedere că, normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei contravenționale deduse judecății, ținând cont de faptul că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, instanța ajunge la concluzia de a admite solicitarea avocatului Malic Gheorghe și de a ridica excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 384 alin. (1), art. 385, art. 395, art. 399, art. 428, art. 429 alin. (6), art. 440, art. 443 alin. (1), art. 460, art. 462 din Codul contravențional.

În conformitate cu art. 7 din Cod de procedură penală și art. 458 alin. (2) din Codul contravențional, instanța de judecată –

d i s p u n e :

Se admite demersul apărătorului părții-vătămate Turculeț Radu, avocatul Malic Gheorghe cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art. 384 alin. (1), art. 385, art. 395, art. 399, art. 428, art. 429 alin. (6), art. 440, art. 443 alin. (1), art. 460, art. 462 din Codul contravențional.

Se suspendă procesul de examinare a contestației depuse de Popa Igor împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție și deciziei agentului constator întocmite în baza art. 242 alin. (2) din Codul contravențional.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și copia sesizării pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Arhip Alexandru

Exim-Asint
Compania de Asigurări

Judecătoria Centru mun. Chișinău,

Contestatarul – Compania Mixtă de Asigurări „Exim Asint” SA
mun. Chișinău, str. Pușkin 60/2

Agentul constatator – inspectorul SCAR SPR CGP mun. Chișinău
Procopciuc Nicolae
mun. Chișinău, str. Tiraspol 11

CONTESTAȚIE
asupra Procesului-verbal cu privire la contravenție
și Deciziei de sancționare din 16.08.2012

La 16 august 2012 agentul constatator al Serviciului Poliției Rutiere al CGP mun. Chișinău, dl. Procopciuc Nicolae, a întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție, în privința lui Igor Popa, pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 242 al.2 Cod Contravențional, sancționându-l cu o amendă în mărime de 50 u.c. (1000 lei) și 6 puncte de penalizare.

La data de 20.08.2012, în adresa Companiei Mixte de Asigurări “Exim-Asint” SA, a parvenit o cerere privind constatarea, stabilirea și achitarea despăgubirii de asigurare din partea dlui Turculeț Chiril, pentru prejudiciul cauzat autoturismului de model Porsche Carrera cu n/î SVM3893, deteriorat în urma accidentului rutier din data de 19.06.2012. Vinovat de producerea accidentului a fost recunoscut dl. Popa Igor, care deținea polița RCA seria AE nr.0018368. Astfel, asigurătorul de răspundere civilă a persoanei vinovate de producerea accidentului rutier, este obligată să recupereze persoanei păgubite prin accident prejudiciul cauzat.

Reeșind din fapta contravențională descrisă în procesul-verbal, Popa Igor a fost învinuit de faptul că la 19 iunie 2012, orele 11.00, conducând automobilul „Toyota Avensis” cu n/î K OO 441 în mun. Chișinău, la intersecția str. M. Eminescu - A.Șciusev „în timpul deplasării la intersecția dirijată a neglijat cerințele de interzicere a semaforului roșu, întrînd în intersecție s-a tamponat cu a/m PORSCHE 911 n/î SVM 3893 condus de Turculeț Radu”. În urma accidentului pasagerul din Toyota Avensis, dna Bejan Feodosia, s-a ales cu leziuni corporale ce nu se supun calificării, a/m-le au fost deteriorate considerabil. În asemenea circumstanțe, s-a pretins încălcarea de către Popa I. a prevederilor pct.20.1 RCR RM și cauzarea lui Turculeț R. a unui prejudiciu considerabil.

Procesul verbal în cauză a fost emis cu aplicarea eronată a normelor de drept, în baza unei așperieri incorecte și pârținitoare a probelor ce denotă circumstanțele de fapt a cauzei:

Republica Moldova, mun. Chișinău
sediul: str. Pușkin 60/2, MD 2005
adresa juridică: bd. Ștefan cel Mare 3,
IDNO 1003600001117

tel.: (+373 22) 54 51 25
fax: (+373 22) 54 50 54
email: info@exim-asint.md
www. exim-asint.md

Capital statutar 15 000 000 MDL

- Astfel, la examinarea cauzei n-a fost luat în considerație, că asiguratul I.Popa regulamentar se deplasa la culoarea verde a semaforului traversând intersecția, fapt confirmat prin declarațiile martorilor A. Bilan, V. Scripnic, Bejan F. și Rață A., care nu sunt persoane intereseate de soluționarea pozitivă a cauzei în favoarea contravientului. În asemenea circumstanțe, reiese că conducătorul Turculeț R. se deplasa la culoarea roșie a semaforului, fapt ce se află în legătură cauzală directă cu accidentul.

- Totodată, cele descrise de către agentului constatator, privitor la faptul că I.Popa. a tamponat a/m PORSCHE 911, nu corespund realității, deoarece în realitate, reeșind din deteriorările ambelor automobile, reiese că a/m PORSCHE 911 cu partea sa din față a tamponat a/m „Toyota Avensis” în partea laterală stângă.

- În același timp, reeșind din schema locului accidentului întocmită la fața locului, reiese că lovitură s-a produs la o distanță de 1,90 m. de la hotarele intersecției, reeșind din direcția de deplasare a lui I.Popa, din ce reiese că dumnealui finaliza trecerea intersecției, în timp ce a/m PORSCHE 911 numai a reînceput deplasarea, fără să se asigure de faptul că toți au finalizat trecerea, deși era obligat să o facă reeșind din prevederile :

- pct.20. Semnalele luminoase pentru dirijarea circulației au următoarele semnificații:

1) Semnalul de culoare roșie interzice trecerea. La semnalul roșu al semaforului (cu excepția celui reversibil) vehiculele vor fi oprite înaintea liniei de oprire (indicatorului 5.73) sau înaintea trecerii marcate pentru pietoni, iar în lipsa acestora – imediat înaintea semaforului. Dacă semaforul este suspendat deasupra sau plasat pe cealaltă parte a intersecției, în lipsa liniei de oprire (indicatorului 5.73) sau a trecerii marcate pentru pietoni, vehiculele vor fi oprite în fața intersecției, fără a crea obstacole pietonilor.

2) Semnalul de culoare roșie pus în funcțiune concomitent cu semnalul galben înseamnă că timpul rezervat semnalului roșu expiră, fără ca prin aceasta să se modifice semnificația de interzicere a trecerii. În cazul în care timpul semnalului roșu este cronometrat, participanții la trafic, pentru a porni la timp ca să nu stînjenească traficul, pot să se conducă de indicațiile cronometrului.

pct. 20.7) RCR- La apariția semnalului verde, conducătorii de vehicule:

a) pot să înceapă deplasarea numai după ce s-au asigurat că prin aceasta nu creează obstacole vehiculelor antrenate deja în trecerea intersecției, indiferent de direcția lor de mers, precum și pietonilor care finalizează traversarea carosabilului;

pct.58. 3) RCR- La apariția semnalului verde al semaforului, conducătorul este obligat să cedeze trecerea vehiculelor deja angajate în trecerea intersecției, indiferent de direcția lor de deplasare, precum și pietonilor care finalizează traversarea carosabilului.

Respectiv în asemenea circumstanțe procesul verbal cu privire la contravenție prin care Igor Popa a fost sancționat, nu corespunde exigențelor Legislației, este unul vădit ilegal și urmează a fi anulat, Totodată, este imposibil ca ambii șoferi să declare că au intrat în intersecție la culoarea verde a semaforului, atît timp cît regimul de lucru al semafoarelor exclude această posibilitate. Din acest motiv considerăm că declarațiile martorilor V.Morei, A.Lungu și a șoferului Turculeț Radu nu corespund realității și situației create.

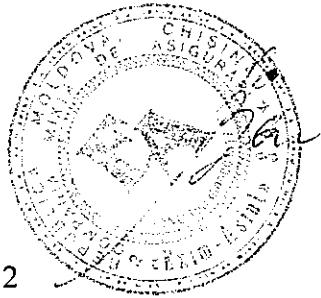
În baza art.16 al.7 lit c) al Legii cu privire la asigurări nr.407-XVI din 21.12.2006, asiguratul are dreptul să conteste, după caz, în instanța de judecată actele emise de către organele de constatare a circumstanțelor producerii cazului asigurat, precum și deciziile adoptate referitor la stabilirea culpei asiguratului în producerea cazului asigurat. Astfel, în baza acestui drept, precum și conform prevederilor art.448 Cod Contravențional al RM,

SOLICIT:

1. Admiterea contestației.
2. Cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția persoanei, cât și cele care dezvinovătesc persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional.
3. Anularea Procesului-verbal cu privire la contravenție MAI 01865816 din 16.08.2012 și a Deciziei de sancționare a contravenientului Popa Igori pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 242 al.2 Cod Contravențional, ca fiind ilegale, cu încetarea cauzei din lipsa în acțiunile acestuia a faptei contravenționale .

Anexă: copia dosarului contravențional pe accidentul rutier nr.7136 din 19.06.2012 (42 file)

Vicedirector

Rodica Balmuș

„29” august 2012

UNIUNEA AVOCAȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Biroul asociat de avocați "Pro Dreptate"

Chișinău, str. Șciusev, 41 „B”, ☎ 0-22-28-23-76, ☎ GSM 0-691-83-702

“04” iulie 2016

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

SESIZARE

în baza art.135 alin.(l) lit. a) și g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII:

Avocatul Gheorghe Malic, reprezentant al părții vătămate, T. Radu în cadrul procesului contravențional, aflat pe rol la Judecătoria Centru.

Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Șciusev, 41 „B”, ☎ GSM 0-691-83-702, e-mail: gmal64@mail.ru.

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare verificarea constituționalității prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.15), în sensul corespunderii acestora cu prevederile art. 20, 21, 23, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:

1. În procedura instanței se află cazul contravențional în privința cet. P. Igor, care contestă procesul-verbal cu privire la contravenție MAI 01 865816 din 16.08.2012, întocmit de către agentul constator în privința lui în baza art. 242 alin. (2) Cod Contravențional.

2. Prin procesul-verbal nominalizat a fost constatată contravenția, prevăzută de art. 242 alin. (2) Cod contravențional, comisă de către P. Igor, care la data de 19 iunie 2012, deplasându-se în mun. Chișinău, intersecția str. M. Eminescu-Șciusev, a neglijat cerințele de interzicere și intrînd în intersecție s-a tamponat cu automobilul de model Porsche 911, cu n/î SVM 3893, condus de T. Radu, în urma accidentului pasagerul din Toyota - Bejan Feodoria s-a ales cu leziuni corporale, prin ce a ignorat prevederile pct. 20 (1) a RCR.

3. Nefiind de acord cu procesul-verbal întocmit, la 29 august 2012 P. Igor a depus contestație împotriva acestuia implicit a deciziei agentului constator.

4. Prin mai multe Hotăriri ale Judecătoriai Centru, au fost admise contestațiile lui P. Igor, inclusiv fiind anulat procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI 01 865816 din 16.08.2012 și decizia agentului constator cu încetarea procesului contravențional în cauză.

5. Prin Deciziile Curții de Apel Chișinău, inclusiv din 16 martie 2016, toate aceste hotăriri au fost casate, cauza fiind trimisă spre rejudecare în instanța de fond.

6. Actualmente instanța de fond urmează să examineze contestația contravenientului, P. Igor asupra procesului-verbal și asupra deciziei agentului constator, însă Codul contravențional nu prevede o procedura în acest sens, precum nu prevede care ar putea fi deciziile instanței și nu acordă părților o reglementare clară și previzibilă.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL ACESTOR AFIRMAȚII

7. În viziunea autorului sesizării, datorită faptului că Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.15) nu corespunde exigențelor de claritate și previzibilitate, în practica judiciară și în speță, instanța de judecată *au admis o pretinsă cale de atac, pentru care nu există o procedură prevăzută de lege și a adoptat o soluție care nu rezultă expres din lege, care este și neclară.*

7.1. Astfel, referitor la argumentul că instanța de judecată a *admis o pretinsă cale de atac neprevăzută de lege, pentru care nu există o procedură prevăzută de lege și a adoptat o soluție care nu rezultă expres din lege*, constatăm că prin alin. (2) art. 395 Cod contravențional, declarativ s-a proclamat un drept, specificându-se că Instanța de judecată examinează contestațiile împotriva hotărârilor autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale și a procurorului, însă contrar elementarilor rigori ale procesului echitabil, legea nu prevede o procedură distinctă, sau de blanchetă, pentru examinarea acestor contestații.

7.2. Totodată, menționăm că în Hotărârea casate de către Curtea de Apel, în care a fost admisă contestația, instanțele de judecată, **in drept, fac** referire la prevederile articolelor 460-462 Cod contravențional, deși aceste norme legale, precum și în întregime Capitolul VII, prevăd doar procedura de JUDECARE A CAUZEI CONTRAVENȚIONALE ÎN INSTANȚA, și nu procedura la general, ci doar procedura de judecare în fond a cauzelor contravenționale, cind acestea tin de competența materială a instanței, stabilită de art. 395 Cod contravențional.

7.3. Important este a accentua că Codul contravențional nu este previzibil nu doar pentru că nu conține o procedură specială în care ar fi trebuit se examinează contestațiile împotriva hotărârilor autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale, ci și pentru că nu face o claritate privind limitele competenței instanței de judecată la examinarea acestor contestații.

7.4. Actualul Cod contravențional nu sopecifică expres, care soluții le poate dispune instanța, care este competența teritorială și carei instanțe revine judecarea contestațiilor, judecătoreiei, fie altei instanțe ierarhic mai superioare, care este jurisdicția teritorială a judecătoreiei, fie a altei instanțe ierarhic mai superioare, fie care este locul examinării cazului de către agentul constatatator, fie că locul comiterii faptei contravenționale, fie că locul întocmirii procesului verbal și adoptării deciziei contestate, fie că locul de trai al contravenientului?

7.5. Or, cerințele calității actelor legale ar trebui să se refere și la actele adoptate la faza "judecării contestațiilor asupra proceselor verbale și deciziilor agenților constatatatori", pentru că doar o hotărâre calitativă și conformă legii ar putea genera urmări juridice, în caz contrar, legislația națională stabilește un șir de sancțiuni de nulitate a actelor procedurale în cazul în care ele sunt efectuate cu încălcări de **procedură sau cu depășirea împuternicirilor legale.**

7.6. În practică, în ipsa unei proceduri legale distincte, clare și previzibile, "judecând contestațiile asupra proceselor verbale și deciziilor agenților constatatatori", instanțele de judecată printr-un fel de analogie au completat întregul vid legal, aplicând un alt institut, cel prevăzut de Capitolul VII, articolele 460-462 Cod contravențional, care după cum am menționat, în întregime, reglementează cu totul o altă procedură, cea de JUDECARE A CAUZEI CONTRAVENȚIONALE ÎN INSTANȚA, în care instanța de judecata examinează în fond cauzele contravenționale, cind acestea tin de competența materială a ei, stabilită de art. 395 Cod contravențional. fiind vorba de *toate cazurile cu privire la contravenții, cu excepția celor atribuite competenței unor alte organe, precum și: cauzele contravenționale în privința minorilor; cauzele contravenționale prevăzute la art.61, 63-66, 316-318, 320, 336; cauzele contravenționale în care agentul constatatator, procurorul propun aplicarea unei sancțiuni de privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, privarea de dreptul de a deține anumite funcții; privarea de dreptul special; munca neremunerată în folosul comunității sau arestul contravențional. Această procedură prevede doar soluțiile care pot fi aplicate de instanțe numai pe fondul cauzei și nu asupra unor eventuale contestații.*

7.7. Deci, neclaritatea legii a generat un viciu de sistem, instanțele fiind forțate să adopte soluții asupra contestațiilor, care ne fiind prevăzute de lege, apriori sunt contrare principiului legalității proclamat de alin. (2) art. 5 Cod contravențional, care interzice **interpretarea extensivă defavorabilă** și aplicarea **prin analogie a legii** contravenționale. Este interzisă **interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii contravenționale** - analogia dreptului și analogia legii, cât sub aspect material, atât și procesual, respectiv în lipsa unor prevederi legale exprese, în speță este impredictibilă pasibila soluție a instanței de judecată.

7.8. Prin urmare conchidem, că în lipsa unor prevederi legale exprese, care ar fi reglementat procedura *judecării contestațiilor asupra proceselor verbale și deciziilor agenților constatatori și în virtutea principiului legalității*, nu este pasibil de aplicat, prin analogie o altă procedură implicit cea stabilită de Capitolul VII, or astfel nu poate fi depășit vidul legal, or lipsa unei **proceduri clare, transparente și conforme cu cerințele CEDO, care ar permite judecătorilor să aplice soluțiile sale asupra contestațiilor împotriva proceselor verbale cu privire la cauzele contravenționale și hotărârilor autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale**, prin hotărâri judecătorești de calitate, pe de o parte face imposibilă adoptarea proprie a unei hotărâri de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate, pe de alta afectează grav exigențele sau **cerințele CEDO, implicit dreptul la un proces echitabil**.

8. În această ordine de idei reiterăm că lipsa unor reglementări exprese și neclaritatea actualei legi contravenționale deja a provocat instanțele, care au soluționat contestația cet. P. Igor, în drept, să facă referire la articolele 460-462 Cod contravențional, care însă iarăși prevăd că Instanța de judecată hotărăște asupra cauzei contravenționale (de fond, nu și asupra contestației-n.m.) în camera de deliberare, pronunțându-se **prin hotărâre asupra** aspectelor faptic și juridic ale cauzei (nu ale contestației-n.m.). Art. 461 Cod contravențional **prevede dreptul și obligația instanței de a înceta procesul contravențional, doar dacă pe parcursul judecării cauzei** (de fond, nu și asupra contestației-n.m.) se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art. 441 și 445 Cc.

8.1. La fel și art. 462 Cod contravențional se refera doar la Hotărârea judecătorească, adoptată pe fondul cauzei și nu asupra contestației, fiind expres reflectate că instanța de fond are dreptul să emită doar soluțiile expres specificate la alin. (5) art. 462 Cod contravențional, privind *încetarea procesului contravențional; sau b) soluția cu privire la vinovăția persoanei de săvârșirea contravenției imputate și, după caz, la stabilirea sancțiunii contravenționale, la aplicarea măsurii de siguranță sau la înlăturarea executării sancțiunii*.

8.2. Această normă de drept nici cum nu permite instanței să adopte vre-o posibilă soluție asupra contestației la procesul verbal și Decizia agentului constatator, în particular nu acordă instanței dreptul de a adopta soluția dată Prin Hotărârile Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, inclusiv din 23 decembrie 2015, care înafara legii și procedurii legale, **au admis contestația** lui P. Igor, **au anulat** procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI 01 865816 din 16.08.2012 și decizia agentului constatator **cu încetarea procesului contravențional**.

8.3. Prin urmare conchidem că adoptarea „prin analogie” a unei soluții neprevăzute expres de lege într-o procedură ilegală, prin care instanța ar casa o Hotărâre irevocabilă favorabilă, grav și **ilegal va afecta interesele părții vătămate** T. Radu, inclusiv cele materiale de despăgubire a consecințelor accidentului, deoarece dacă va fi casată decizia agentului constatator, la moment peste 4 ani, partea vătămată nu va mai avea o oarecare procedură legală, inclusiv de recuperare a prejudiciului cauzat, fara ca să fie stabilită vinovăția persoanei ce a comis accidentul, ceea ce îi va crea confuzii referitoare la procesul echitabil chiar sub aspectul accesului la justiție și recurs efectiv.

9. Neclaritate contradictorie produc și prevederile alin. (2) art. 394 Cod contravențional, în coraport cu prevederile alin. (1) art. 460 Cod contravențional, deoarece prima normă stabilește că *cauza contravențională se judecă în complet format dintr-un singur judecător care se pronunță asupra fondului cauzei prin decizie*. Pe cînd ultima specifică că *Instanța de judecată hotărăște asupra cauzei contravenționale în camera de deliberare, pronunțându-se prin hotărâre*. Deci, poate că este mai mult formal, însă evident reprezintă o neclaritate, totuși prin care act procedural trebuie să se pronunțe instanța și asupra fondului cauzei, **prin decizie și prin hotărâre?**

10. În susținerea tezelor invocate menționăm că **statul de drept**, trebuie să se fundamenteze pe principiul **legalității**, care stă la baza principiului preeminenței dreptului, prevăzut la art. 1 Convenție în coroborare cu Preambulul Convenției. Problema legalității procesului, inclusiv penal, la care într-o mare măsură se atribuie și cel contravențional, a fost expusă în **articolele 11, 12 și 24** a Avizului nr.11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), conform căruia, Hotărârile judecătorești se bazează pe legile adoptate de Parlament, care ca **surse ale dreptului**, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc de asemenea cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești și ... felul cum vor fi soluționate cauzele care vor fi promovate în fața instanțelor, iar pentru a ajunge la o hotărâre de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate, este nevoie **de o procedură clară, transparentă și conformă cu cerințele CEDO**, pentru a se asigura că judecătorii sunt în măsură să le aplice prin hotărâri judecătorești de calitate.

10.1. Din contra, lipsa unei proceduri clare și distincte, prin care ar fi fost stabilită expres competența jurisdicțională și pasibilele soluții, care pot fi adoptate, precum și condițiile în care se adoptă o soluție și în care alta, sau modalitatea de control **judiciar poate genera și chiar generează** abuzuri, ne existând careva garanții în această privință.

10.2. Mai mult ca atât, lipsa unei proceduri clare și distincte, privează participanții la pretinsul proces de elementarele drepturi și garanții, cu care ar trebui să fie abilitați justițiabilii, astfel fiind îngrădite grav accesul la justiție și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, garantate de art. 20 și respectiv art. 53 din Constituție.

10.3. Referitor la exigențele de claritate și previzibilitate ale Codului contravențional sub aspectele în referință, menționăm că acesta vine în contradicție și cu prevederile alin. (2) art. 23 din Constituție, conform căroră, statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și **face accesibile** toate legile și alte acte normative. În cazul dat, în viziunea noastră, prin publicarea unei legi neclare, prin omiterea reglementării unei proceduri distincte, previzibile și accesibile, care ar conține delimitarea clară a competențelor, care ar conține garanții contra abuzului, statul nu a asigurat **accesibilitatea pretinsei legi**.

11. Este de menționat că în Hotărârile sale, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a reținut că în virtutera garanțiilor constituționale, cadrul **legal național trebuie să fie compatibil** cu Convenția Europeană și cu jurisprudența Curții Europene. Or, prin *Hotărârea nr.55 din 14 octombrie 1999 privind interpretarea unor prevederi ale articolului 4 din Constituția Republicii Moldova*, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a statuat, *cu valoare de principiu*, că „această prevedere comportă consecințe juridice, presupunând, mai întâi, că organele de drept, inclusiv Curtea Constituțională [...], sunt în drept să aplice în procesul examinării unor cauze concrete normele dreptului internațional [...], acordând, în caz de neconcordanță, prioritate prevederilor internaționale”.

11.1. În aceeași ordine de idei, în Hotărârea nr. 10 din 16 aprilie 2010 pentru revizuirea Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituția Republicii Moldova” în redacția Hotărârii nr. 39 din 9 iulie 2001, Curtea Constituțională a menționat că „*practica jurisdicțională internațională [...] este obligatorie pentru Republica Moldova, ca stat care a aderat la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*”.

11.2. În Hotărârea Curții Constituționale nr. 8 din 20.05.2013, Înalta Curte a menționat că, legalitatea, ca principiu de bază a statului de drept presupune conformitatea normei sau a actului de procedură privind edictarea normelor juridice. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.

11.3. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 15.05.2015 (& 105-109), Înalta Curte a reiterat următoarele:

„105. Totodată, Curtea menționează că articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.

106. Curtea reține că potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).

107. Totodată, în jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiecții de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).

108. Curtea menționează că orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

109. Curtea reține că, prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară”.

12. Sub aspectul neclarității și ne previzibilității, implicit referitor la conținerea unor garanții elementare contra abuzului urmează a privi și noțiunea de “agent constatatator”, utilizată în conținutul Codului contravențional, deoarece acesta are aspect multi funcțional și imprevizibil.

12.1. Astfel, conform prevederilor articolului 374 Cod contravențional, procesul contravențional reprezintă totalitatea de norme din prezentul cod care reglementează procedura contravențională, conform cărora se realizează activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției.

12.2. Conform normei de bază citate cu caracter de principiu, procesul contravențional are ca subiecți distincți-autoritatea competentă, care desfășoară o activitate cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații și dacă ne referim la PARTICIPANȚII LA PROCESUL CONTRAVENȚIONAL, aceștia sunt reflectați în Cartea a doua, Titlul I, Capitolul II al Codului contravențional, **printer acestia, potrivit** articolului 385 Cod contravențional, este și **agentul constatatator**, care poate fi și *reprezentantul autorității publice care soluționează, în limitele competenței sale, cauza contravențională în modul prevăzut de prezentul cod.* Or, potrivit normei de drept, *parte fi desemnat ca agent constatatator funcționarul din autoritățile indicate la art.400-423⁶, împuternicit cu atribuții de constatare a contravenției și/sau de sancționare.*

12.3. Imprevizibilitatea și neclaritatea legii constă în aceea că logic *agentul constatatator*, deoarece este inclus în lista PARTICIPANȚILOR LA PROCESUL CONTRAVENȚIONAL, reflectați în Cartea a doua, Titlul I, Capitolul II al Codului contravențional, ar trebui să fie persoana care are **doar atribuții de constatare a contravenției**, și nu și de *examinare și soluționare a cauzei contravenționale.* Dacă totuși conceptual se preconizează ca agentul constatatator, să fie concomitent,

împuternicit cu atribuții de constatare a contravenției și/sau de sancționare, atunci el nu trebuie să fie în lista **PARTICIPANȚILOR LA PROCESUL CONTRAVENȚIONAL**. Contradicția, neclaritatea, implicit imprevizibilitatea și lipsa garanțiilor contra abuzului constau în aceea, că pe de o parte *agentul constator*, este inclus în lista **PARTICIPANȚILOR LA PROCESUL CONTRAVENȚIONAL**, pe de alta el are concomitent, *atribuții proprii, de constatare a contravenției și/sau atribuții proprii ale AUTORITAȚII COMPETENTE SA SOLUȚIONEZE CAUZELE CONTRAVENȚIONALE*, adică de examinare în fond a cazului contravențional și *de sancționare*, fapt care-l face a fi părțitor, fiind apriori afectată imparțialitatea relativă, adică exigențele *procesului echitabil*.

13. Imprevizibilitatea și neclaritatea Codului contravențional constă și în aceea că Capitolul III, Titlul I, Cartea a doua conține lista **AUTORITAȚILOR COMPETENTE SĂ SOLUȚIONEZE CAUZELE CONTRAVENȚIONALE**, acestea conform art. 393, fiind instanța de judecată, procurorul, comisia administrativă și agentul constator (organele de specialitate specificate la art. 400-423⁶).

13.1. Codul contravențional fiind a lege care, în viziunea autorului sesizării, nu corespunde exigențelor de claritate și previzibilitate, nu reglementează clar modul de formare a comisiilor administrative sub aspect de componență teritorială, legea nu prevede clar nici cine adoptă Regulamentul comisiilor administrative, care este procedura de soluționare colegială a cazurilor aduse în fața acestor Comisii, cum se adopta decizia colegială, cum și de către cine se asigură drepturile contravenientului, este oare obligatorie participarea lui, sau totul este doar o formalitate?

14. Reiterind argumentele expuse în punctele 12-12.3., referitoare la noțiunea de "agent constator", constatăm că nu sunt previzibile și clare nici prevederile art. 399 Cod contravențional, în ceea ce privește că *cauza contravențională se soluționează de agentul constator în a cărui rază teritorială a fost savârșită contravenția*. Acesta poate aplica sancțiunile prevăzute în partea specială a cărții a doua în limitele competenței și numai în exercițiul funcțiunii.

14.1. Ne previzibilitatea acestei norme consta în aceea, că aici *agentul constator* este privit nu ca un factor de decizie din cadrul autorităților sau organele de specialitate, specificate la art. 400-423⁶, ci ca o entitate separată, ne fiind de înțeles, cine este acesta înfara organelor concrete menționate, și care este *rază teritorială a agentului constator*. De aici ar rezulta că ar trebui de creat un sistem de *agenți constatori*, înafara autorităților sau organele de specialitate, specificate la art. 400-423⁶, care să se extindă pe întreg teritoriul țării, astfel încât să aibă *rază sa teritorială*?

14.2. Cele relatate sunt importante, deoarece spre exemplu, dacă ne referim la art. 400 Cod contravențional, acesta stabilește limitele competenței materiale a anumitor factori de decizie din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, însă **nu ca și agenți constatori**, deoarece alineatele (2) și (3) specifică competența *doar de examinare a cauzelor contravenționale și de aplicare a sancțiunii*, respectiv, nu este clar, cine este și cine poate fi *agentul constator* a contravențiilor, menționate în norma citată, cine este în drept să *constate aceste contravenții și să încheie procese-verbale cu privire la ele*, dacă de competența persoanelor expres menționate, **ține doar examinarea acestor cauze contravenționale și aplicarea sancțiunii?**

14.3. Este de menționat că într-un șir de articole din seria 400-423⁶ Cod contravențional, spre exemplu, articolele 404¹, alineatele (4) - (7) art. 405, alin. (2) art. 407, articolele 408-412, articolele 414-422, articolele 423¹-423⁶, separat se specifică **doar comptenta materială a anumitor factori de decizie din cadrul organului sau autorității respective**, doar ca *agent constator* a contravenției care *sunt în drept doar să constate aceste contravenții și să încheie procese-verbale cu privire la ele*, pe când propriu materialele sunt trimise spre examinare, ori în alte organe ori în instanța de judecată. În altele, așa cum, articolele 400, 401, 402, 403 404, alineatele (2) - (2²) art. 405, art. 406, alin. (5) art. 407, art. 413, art. 423, deopotrivă se stabilește **competența doar la examinarea cauzelor contravenționale și la aplicarea sancțiunilor**.

15. Paradoxale și neclare sunt și prevederile alin. (4) art. 400 Cod contravențional, care fără nici un sistem și fără a ține cont de dispozițiile genertale, imprevizibil menționează că contravențiile prevăzute la art.62, 75, 76, 92, 181, 197¹, 227, 233, 237, 243, 322, 332¹ alin. (1), art.

334¹, art. 356 alin. (1¹) *se constată de poliție*. Doar aici se utilizează noțiunea de poliție, la general și nu la concret, fapt care stimulează abuzurile, deoarece prin normele generale citate, poliția ca și entitate, nu este nici *agent constatator* și nici organ sau AUTORITATE COMPETENTĂ SĂ SOLUȚIONEZE CAUZELE CONTRAVENȚIONALE, însă la sigur ar trebui să fie.

16. Exigențele *procesului echitabil* sub aspectul clarității și previzibilității Codului contravențional sunt afectate și în virtutea faptului că acesta nu face o distincție, când începe și în ce condiții **poate fi început** procesul de constatare a contravenției. Nu este clar, dacă pentru a începe procesul de constatare a contravenției trebuie să se înregistreze cazul, să se adopte o Hotărâre de pornire a procesului contravențional, or în mai multe norme din cod se face referire la procesul *contravențional pornit*. Astfel, conform alin. (1) art. 441 Cod contravențional, procesul contravențional **pornit încetează** în cazurile expres indicate în această normă.

16.1. Totodată potrivit alin. (4) art. 440 Cod contravențional, procesul contravențional se **pornește numai** în baza plîngerii prealabile a victimei în cazul contravențiilor prevăzute la art.69, 104–108. Respectiv, legea nu face o claritate, ce înseamnă că procesul contravențional se **pornește** sau procesul contravențional **a fost pornit**, prin ce act procedural și unde sunt limitele și temeiul, precum și delimitarea în timp, spațiu și acțiuni, de la care procesul contravențional se consideră a fi pornit? Este oare obligatorie aceasta fază de pornire a procesului contravențional? În realitate și practică, foarte rar are loc faza de pornire a procesului contravențional, deoarece aceasta se confundă cu procesului-verbal cu privire la contravenție, prevăzut de art. 442 Cod contravențional, care de fapt, este actul prin care se consemnează contravenția, fiind actul final asupra cazului, dacă nu va urma o contestație. Respectiv se deduce că legislația existentă nu este clară și nici nu îndeplinește condițiile minime de siguranță stabilite în jurisprudența Curții.

17. Cu referire la art. 442 Cod contravențional, constatăm că și această norma nu face o claritate deoarece dacă la propriu prin procesul-verbal cu privire la contravenție se consemnează contravenția, atunci care ar fi fost temeiul realizării a careva măsuri procesuale pînă la aceasta?

18. Aici susținem că conceptual Codul contravențional, redactia sovietică era mult mai clar, atunci se sancționau doar contravențiile flagrante, stabilite în exercițiul funcției, adică îndeplinirii de către persoanele împuternicite a atribuțiilor sale de serviciu și nu special se instituiau *agenți constatatori*, care au atribuția doar de constatare a contravenției.

18.1. Însă în condițiile în care actualului Cod contravențional a instituit o funcție distinctă și proactivă, de constatare a contravenției de către *agenții constatatori*, care au atribuția specială în acest sens, se impune a delimita, în legătură cu care “circumstanța și bănuială rezonabilă”, ei ar fi în drept să declanșeze procesul de **CONSTATARE a FAPTEI CONTRAVENȚIONALE, reglementat** în Cartea a doua, Titlul II, Capitolul VI al Codului contravențional. Ce ar servi temei pentru realizarea oricărei acțiuni procedurale în sensul administrării probatoriului, mai cu seamă în efectuarea a așa măsuri procedurale, care grav afectează drepturile conventionale, așa cum prechezitia, mai cu seamă domiciliară și personală, ridicarea bunurilor, măsurilor procesuale de constringere, aducerea silita etc. Or, odată ce acestea au scopul constatării faptei contravenționale și probării acesteia, rezultă și în practică se realizează pînă la înregistrarea cazului, pînă la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, prevăzut de art. 442 Cod contravențional, în care propriu se consemnează contravenția deja depistată, atunci care ar fi fost temeiul realizării a careva măsuri procesuale pînă la aceasta.

19. Este imprevizibilă procedură și pasibilele acțiuni și datorită faptului că legea nu conține garanții contra abuzului și nu prevede expres necesitatea înregistrării imediate a cazului, or conform alineatului (2) din norma citată, în cel mult 24 de ore doar **de la data încheierii**, procesul-verbal cu privire la contravenție **se înscrie într-un registru** de evidență în ordinea întocmirii și depunerii lui la autoritatea din care face parte agentul constatator.

19.1. Pînă la aceasta agentul constatator acțiunează precum consideră de cuviință, fără nici o evidență cît a pretinselor cauze începute, atît și a acțiunilor sale, inclusiv a măsurilor de ingerință gravă în exercitarea drepturilor și libertăților conventionale.

19.2. Respectiv, rezultă că legea nu are nici o previzibilitate și nici o claritate, nu cuprinde elementarele garanții contra abuzului, din care considerente nu asigură exigențele procesului echitabil, fiind afectate garanțiile constituționale.

20. În aceeași ordine de idei, dacă ne referim la previzibilitatea imixtiunii organelor statale în limitarea unor drepturi, pasibile spre realizare în cadrul procesului de **CONSTATARE a FAPTEI CONTRAVENȚIONALE**, reglementat în Cartea a doua, Titlul II, Capitolul VI al Codului contravențional, reiterăm că legea nu specifică clar, previzibil și expres, **cînd agentul constator, din oficiu poate initia** procedura, și prin ce acțiune procedurală are loc începutul.

20.1. Potrivit art. 440 Cod contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constator și dacă în cazul plîngerii și denunțului cu privire la o contravenție, am putea deduce logic că acestea și constituție punctual începător al procedurii, urmînd ca legea în calitate de garant contra abuzului să menționeze expres că **acestea** pînă la declanșarea proprie a altor acțiuni procedurale, obligatoriu să fie înregistrate într-o anumită ordine, atunci cu privire la așa zisa *sesizare din oficiu cînd se află că a fost săvîrșită o faptă ilicită*, aici déjà nu mai este nimic previzibil și clar, legea nu mai conține nici o garanție contra abuzului, or nu este clar ce înseamnă a se *afla că a fost săvîrșită o faptă ilicită*.

20.2. Nu este clar prin ce se *se află că a fost săvîrșită* și încît de verosimilă trebuie să fie **această aflare**, cum ea ar trebui confirmată, trebuie ea oare să fie cumva formalizată și înregistrată? Legea nu specifică care este următoarea pasibilă acțiune îndreptată la “constarea *faptei ilicite*”, despre pasibila existență a căreia precum că *sa aflat*, care încă nu este clar dacă este reală și nu mimată, insinuată sau inventată, ne fiind clar dacă intruneste careva elemente ale contravenției sau conține un fel de bănuială rezonabilă că sa comis o contravenție. În realitate și în practică au fost depistate cazuri, cînd următorul pas este autorizarea perchezițiilor domiciliare, în oficii, la agenții economice etc, pentru “constarea *faptei ilicite*”, fiind regretabil că instanțele de judecată, ne avînd o procedură legală și careva criterii, stabilite de lege, “pentru a verifica legalitatea” pretinselor solicitări, fără nici o rezervă autorizează aceste acțiuni și le declară legale, deoarece nu are temeii, criterii previzibili legali și nici o procedură de declarare a ilegalității acestora.

21. Un șir de alte probleme majore crează și posibilitatea exercitării măsurilor prevazute la Capitolul IV, Cartea a doua, Titlul II al Codului contravențional, ce se refera la probatoriu, ne fiind clară consecutivitatea îndeplinirii acestor acțiuni procedurale, **inclusiv cele ce grav afectează drepturile și libertățile fundamentale**, pentru care se cere chiar autorizația sau controlul judiciar, inclusiv ridicarea documentelor conținînd informații care constituie secret de stat, comercial, bancar, ridicarea informației privind convorbirile telefonice, perchezitiile, care se efectuează cu autorizația instanței de judecată.

21.1. Nu sunt previzibile, clare și proporționale nici prevederile alin. (2) art. 427 Cod contravențional, care specifică că ridicarea documentelor conținînd informații care constituie secret de stat, comercial, bancar, ridicarea informației privind convorbirile telefonice se efectuează cu autorizația instanței de judecată, **or legea nu prevede o procedură cu privire la modalitatea de exercitare a procedurii de examinare a demersurilor respective și de obtinere a autorizației instanței de judecată, de control judiciar asupra acestora?**

21.2. Contrar elementarilor rigori ale procesului echitabil, legea nu prevede o procedură distinctă pentru examinarea acestor demersuri, precum nu este previzibilă și nu reglementează, care sunt limitele competenței instanței de judecată urmare a examinării lor, ce soluții poate dispune instanța, care este competența teritorială și a carei instanțe revine judecarea demersurilor, adică judecătoria, fie alte instanțe ierarhic mai superioare, cate este jurisdicția teritorială, de la locul comiterii faptei contravenționale, fie de la locul întocmirii procesului verbal și adoptării deciziei contestate, fie de la locul de trai al contravenientului?

22. Important este a menționa că mai multe probleme se reduc la delimitatea competenței teritoriale, în acest sens reiterăm că Codul cu privire la contravențiile administrative, redacția anului 1985, chiar și dacă era produsul unui stat autoritar, oricum era mult mai clar și previzibil, deoarece conținea articolul 263, care avea caracter general, privind principiul teritorialității, și specifica că

locul examinării cazului cu privire la contravenția administrativă era locul comiterii contravenției, sau ca alternativă, locul unde își avea sediul agentul economic implicat, fie locul de trai al contravenientului. Astfel contravenientul care avea sediul înafara municipiului Chișinău, nu era forțat ca în prezent să vină neapărat la Chișinău pentru a fi examinat cazul la sediul INP al IGP al MAI, unde se examinează cazurile tuturor persoanelor, care au încălcat prevederile Regulamentului Circulației Rutiere în preajma orașului, încălcări mai mult fixate prin sistemul camerelor de supraveghere a circulației rutiere. Conform Codului cu privire la contravențiile administrative, redacția anului 1985, pornind de la acest principiu se putea de stabilit și competența teritorială a organelor de control, inclusiv a instanțelor de fond și a instanțelor de recurs.

23. Dacă ne referim separat la posibilitatea îndeplinirii unor acțiuni procedurale, pentru care se cere chiar autorizația sau controlul judiciar, inclusiv ridicarea documentelor conținând informații care constituie secret de stat, comercial, bancar, ridicarea informației privind convorbirile telefonice, perchezitiile etc, reiterăm că acestea **nu se subordonează nici principiul proporționalității**, deoarece nu putem susține că sunt strict necesare într-o societate democratică, proporționale și adecvate scopului urmărit, rezultând a fi **contrare și prevederilor art. 54 din Constituție, chiar și dacă sunt prevăzute de lege.**

23.1. Astfel, conform art. 54 din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Totodată, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, **care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.** Restrîngerea trebuie să fie **proporțională cu situația care a determinat-o** și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

23.2. În așa mod, legea fundamentală permite restrîngerea proporțională **cu situația care a determinat-o**, doar dacă imixtiunea este prevăzută de lege, **corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și este necesară în interesele unui scop mai major**, așa cum, expres, securitatea națională, integritatea teritorială, bunăstarea economică a țării, ordinea publică, precum și în **scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor**. Conform noimei constituționale citate, restrîngerea sau ingerința în exercitarea unui drept, inclusiv a secretul comercial, bancar, ridicarea informației privind convorbirile telefonice, perchezitiile etc, care fac ingerință și în violarea de domiciliu și a vieții private, **pot fi realizate doar proporțional scopului scontat, inclusiv în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor și nu a contravențiilor**, respectiv din start prevederile legale citate **nu urmăresc un scop legal, fiind formal contrare garanțiilor acordate de art. 54 din Constituție.**

23.3. Este firesc că aceste măsuri nu sunt adecvate și proporționale constatării și combaterii contravenției, adică în scopurile stabilite de articolele 425 și 440 Cod contravențional, în vederea **constatării existenței sau inexistenței contravenției**, în identificarea făptuitorului, constatarea vinovăției, încheierea procesului-verbal cu privire la contravenție, aplicarea sancțiunii contravenționale sau la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei, or imixtiunea, ca atare, dacă nu se respectă procedura legală, în sine și în condiții generale contrituie infracțiune, fiind mult mai gravă sau profundă decât scopul urmărit, care este doar o contravenție.

23.4. Important este a reitera, că Codul cu privire la contravențiile administrative, redacția anului 1985, chiar și dacă era produsul unui stat autoritar, oricum era mai clar și previzibil și în această privință, **era proporțional scopului urmărit deoarece** în cadrul unei proceduri contravenționale, nu permitea ca atare **nici un fel de posibilitate de ridicare, chiar și prin autorizarea judecatorului a secretului comercial, bancar, ridicarea informației privind convorbirile telefonice, nu permitea efectuarea perchezitiilor, mai cu seamă domiciliare.** Referitor la perchezitiile corporale, conform art. 250, **se permitea doar controlul (nu perchezitionarea localurilor-n.m.) obiectelor și controlul corporal (личный досмотр-n.m.),** adică examinarea din exterior a

corpului uman fără a pătrunde în buzunare, fără a pătrunde sub îmbrăcăminte, fără a forța persoana să se dezbrace, fără a forța persoana să se supună controlului medical, fiind forțată să predea eliminări din corpul uman, mai cu seamă plelevarea de singe, care este însoțit de afectiunea integrității corpului uman, deoarece în momentul plelevării sîngelui se pătrunde cu acul în interiorul venos, acțiune medicală, care poate fi chiar și periculoasă, poate conduce la contaminări etc.

23.5. Previzibilitatea Codul cu privire la contravențiile administrative, redacția anului 1985, era asigurată prin principiul de bază de combaterea a contravențiilor pornind de la cazurile flagrante, vizibile și vădite și nu invers de la persoană, la cazul contravențional, probatoriul se asigură prin faptul depistării vădite a elementelor contravenției vizibile și fixarea urmelor acesteia, fără a exercita vre-o imixtiune în viața privată, fără percheziții, ridicare de documente, mai cu seamă a celor ce conțin anumite secrete sau se refera la viața privată.

24. Nu sunt previzibile, clare și proporționale nici prevederile alin. (1) art. 428 Cod contravențional, care specifică că organul de constatare a contravențiilor este în drept să efectueze percheziție dacă din probele *acumulate sau din materialele de investigație operativă* rezultă o presupunere rezonabilă că într-o anumită încăpere, la domiciliu ori în alt loc sau la o anumită persoană se pot afla instrumente ce au servit la săvîrșirea contravenției, obiecte sau alte valori dobîndite din contravenție, precum și obiecte sau documente care pot avea importanță pentru cauză.

24.1. În primul rînd, această normă este mult mai liberală și imprevizibilă, decît alin. (1) art. 125 a Codului de procedură penală, care în virtutea faptului că urmărește o infracțiune, adică se realizează într-un scop mult mai important, proporțional mijlocului, oricum specifică anumite restricții în ceea ce privește posibilitatea realizării perchezițiilor în vederea depistării și ridicării de probe, doar atuncea, cînd acestea, “prin alte procedee probatorii nu pot fi obținute.”

24.2. În al doilea, este abuzivă însăși sintagma, că organul de constatare a contravențiilor este în drept să efectueze percheziție dacă *din materialele de investigație operativă* rezultă o presupunere rezonabilă..., or utilizînd norma legală, spre regret așa și scriu factorii de decizie, iar instanțele de judecată autorizează fără nici o rezervă efectuarea perchezițiilor urmare a sau dacă din materialele de investigație operativă “rezultă o presupunere rezonabilă”..., deși în principiu nu este proporțional într-o cauză contravențională și legea nu permite într-o astfel de procedură să realizezi careva măsuri de investigație operativă (speciale-n.m.). Însă fără a se intra în esență, aplicînd direct doar această normă și expresie neclară, organele speciale consideră că este proporțional și au dreptul să înfăptuiască careva măsuri de investigație operativă (specială-n.m.), iar instanțele de judecată nu le resping, nu le declară ilegale, deoarece nu au o procedură distinctă de verificare, nu au obligația legală de a pătrunde în esență, și criterii clare de declarare a nulității.

24.3. Important este că conform prevederilor art. 132¹ Cod procedura penală, articolelor 18 și 19 din Legea nr. 59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații, temeiul pentru efectuarea măsurilor speciale de investigații sunt circumstanțele neclare în **legătură cu pornirea urmăririi penale**, acestea se realizează numai în cadrul **unui proces penal**, conform Codului de procedură penală al Republicii Moldova și **numai dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții**: 1) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor; 2) există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvîrșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de lege; 3) acțiunea este necesară și proporțională cu restrîngerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

24.4. Deci concluzionăm că nici percheziția nu este necesară și proporțională cu restrîngerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cu atît mai mult măsurile speciale de investigații, care nu se admit nici în cazul unor infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, cu atît mai mult în procedura contravențională. Respectiv, putem conchide că în Republica Moldova, Codul contravențional, **nu prevede o protecție adecvată împotriva abuzului de putere de către stat în domeniul de posibilității realizării măsurilor speciale de investigații, fără să fie prevăzut de lege și să existe modul în care se exercită controlul asupra acestei activități, rezultînd că Ingerința în exercitarea drepturilor nu este prevăzută “de lege”.**

25. Aceleași criterii de neclaritate, previzibilitate și proporționalitate se referă și la percheziția corporală și ridicarea obiectelor și documentelor, care la fel nu ar trebui să poată fi ordonate în cadrul unei proceduri contravenționale, or este absolut imprezibilă dispoziția alin. (1) art. 429 Cod contravențional, care în cazul contravențiilor aflate în competență, permite organului de constatare a contravențiilor, dacă **există temeiuri de a efectua percheziția corporală sau ridicarea obiectelor și documentelor care au importanță pentru cauză**, care se află în hainele, în alte lucruri ale persoanei sau pe corpul ei.

25.1. Neclaritatea consta în aceea, că legea nu impune nici un temei concret, ci doar o frază generală, fără careva condiții de previzibilitate, **dacă există temeiuri de a efectua percheziția corporală sau ridicarea**, dar care sunt propriu aceste temeiuri și cînd este posibil de a le aplica, legea nu prevede. Respectiv nu conține nici o claritate, previzibilitate și garanție contra abuzului.

25.2. Imprezibile sunt și prevederile alin. (6) art. 429 Cod contravențional, conform căroră, procesul-verbal se **încheie DOAR în cazul ridicării obiectelor și documentelor**, dar dacă nu se ridică nimic, **nu se încheie nici un scris**, astfel persoana **nu poate pretinde nici la constatarea ilegalității faptului** nici la înregistrarea acesteia, deoarece dacă urmare a percheziției sale corporale, nu au fost depistate și **ridicate obiecte și documente**, cel puțin, nu se încheie un proces verbal. Aceleași carente se referă și la violarea proprietății, atunci cînd bunurile și obiectele persoanei, sunt ridicate în calitate de corpuri delicate și se anexează la cauza contravențională, fără a fi suspuse sechestrului și fără o autorizare sau control judiciar.

26. În viziunea autorului sesizării, exigențele *procesului echitabil* sub aspectul clarității și previzibilității legii sunt afectate și în virtutea faptului că legea nu face o distincție clară între o decizie protocolară și un proces verbal, or un proces-verbal nu poate **avea partea rezolutivă**, care se referă la o ordonanță, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărîre etc, diferența fiind în aceea că prin procesul verbal se consemnează orice acțiune procesuală, pe cînd prin Decizie, se dispune asupra unei soluții procedurale. Da, soluția procedurală poate fi dată și printr-o decizie sau încheiere protocolară, însă oricum se expune în formă de o dispoziție și doar aceasta poate **avea partea rezolutivă**. Respectiv nu este clar ce a dorit legislatorul cînd a prescris în alin. (1) art. 443 Cod contravențional, că *partea rezolutivă a procesului-verbal va cuprinde decizia agentului constator de sancționare a contravenientului sau de remitere a cauzei în instanța de judecată, cu recomandarea, în cazul în care consideră necesar, referitor la sancționare, sau de încetare a procesului, precum și termenul de contestare în instanța de judecată?*

26.1. Ca urmare, în practică așa cum și în cazul nostru, se adoptă mai multe decizii, una a fost expusă în procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI 01 nr. 865816 din 16 august 2012 (f.d.3), care nu are nici un început și nici un sfîrșit, nu seamănă cu un act decizional, nu are data și ora, nu este clar cînd și cînd a emis-o, nu este clar, dacă conține semnatura agentului constator etc. A doua este parte componentă a ÎNCHEIERII deaj din 19 august 2012 (f.d.1), prin care, agentul constator, Dispune: - A porni în privința cet. P. Igor procedura contravențională prevăzută de art. 242 alin. 2 Cod contravențional; - În conformitate cu prevederile art. 242 alin. 2 Cod contravențional de aplicat sancțiunea sub formă de amendă în mărime de 50 unități convenționale, ceea ce constituie 1000 lei, cu 6 puncte de penalizare; - A informa contravenientul despre drepturile și obligațiile sale prevăzute de Lege și în conformitate cu prevederile art. 34 Cod contravențional este în drept să achite jumătate de amendă stabilită dacă o plătește în cel mult 72 ore. Deci, neclaritatea legii generează diferite soluții. Noral ar fi fost dacă legea ar fi prevăzut, spre exemplu, că în Partea finală a procesului-verbal se înscrie Decizia agentului constator *de sancționare a contravenientului sau de remitere a cauzei în instanța de judecată, cu recomandarea, în cazul în care consideră necesar, referitor la sancționare, sau de încetare a procesului, precum și termenul de contestare în instanța de judecată*. Decizia agentului constator *de sancționare a contravenientului* trebuie să cuprindă mai multe date de formă și de conținut, expres indicate în lege trebuie, obligatoriu data sau și ora emiterii, să fie semnată separat de autorul acesteia?

27. Dacă ne referim la principiul accesului la justiție și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică, garantate de art. 20 și respectiv art. 53 din Constituție, în viziunea noastră Codul

contravențional nu asigură aceste exigențe și deoarece nu prevede nici măcar dreptul formal și declarat de acces la justiția a altor persoane, decât **participanților la procesul** contravențional, or dreptul de a contesta un proces-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului constator aparține doar **participanților la procesul** contravențional.

27.1. În cazul nostru, datorită neclarității legii contravenționale, este îngradit dreptul formal al petiționarului CMA "Exim Asint" SA, care nu a fost participant direct la accidentul cu implicarea automobilelor de model Toyota Avensis, cu n/î K OO 441 sub conducerea lui P. Igor și a automobilului de model Porsche, cu n/î S VM 3893, condus de T. Radu, **însă care se consideră a fi vătămată într-un drept al său prin actele de constare**, prin decizia și acțiunile agenților constatori și **AUTORITATEA COMPETENTĂ SĂ SOLUȚIONEZE CAUZA CONTRAVENȚIONALĂ**, ca urmare în speță, instanța a lăsat în genere fără examinare această cerere și chiar fără o soluție formală de respingere ca fiind neîntemeiată, fiind afectate și drepturile consfințite în articolele 6, 13 din Convenția europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

28. O altă încălcare esențială a prevederilor art. 21 din Constituție conține alin. (1) art. 384 Cod contravențional, care apriori crează o incertitudine privind vinovăția persoanei supuse procedurii contravenționale, generând o atitudine negativă a publicului față de această, fără ca vinovăția acesteia să fi fost stabilită în ordinea legală, or conform normei citate, **contravenient se numește**, cît persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional (un fel de bănuit, inclupat sau învinuit-n.m.), atît persoana căreia, **prin hotărîre definitivă, i s-a stabilit o sancțiune** contravențională, precum și persoana, a **cărei răspundere contravențională** sau executare a sancțiunii contravenționale aplicate este **înlăturată prin hotărîre definitivă**.

28.1. De altfel, deoarece legea denumeste formal cu același termen de **contravenient**, cît persoana în a cărei privință doar a fost **pornit procesul contravențional**, atît și a persoana, **vinovăția căreia déjà s-a constatat printr-o hotărîre definitivă, fiind-i stabilită și o sancțiune** contravențională, astfel se face o egalitate în aceste sensuri, și se încalcă **prezumția nevinovăției, garantată de** prevederile art. 21 din Constituție, 6 & 2 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor și a Libertăților Fundamentale, deoarece conform legii gresite nu este nici o diferență între persoana, vinovăția căreia încă nu este stabilită și persoană, care déjà a fost sancționată, fiind inadmisibil a denumi aceste persoane și statute procesuale cu aceiași noțiune formală.

V. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

In baza hotărârii menționate, Curtea Constituțională a hotărât:

în sensul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu

Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.1 lit.a) din Constituție;
 - 2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
 - 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
 - 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
- Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție.

VI. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 53

Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică

- (1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.
- (2) Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în

interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

VII. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului:

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

...hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de **preeminență a dreptului**, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a **cauzei sale**, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra **încălțării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil**, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 8

Dreptul la respectarea vieții private și familiale

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a

țării, apărarea ordinii și **prevenirea faptelor penale**, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Articolul 13
Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

VIII. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII:

Pornind de la cele expuse consider că prevederile nominalizate ale Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.15) nu corespund prevederilor articolelor 20, 21, 23, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova, respectiv în coformitate cu alineatul (1) litera a) articolul 135 din Constituția Republicii Moldova, litera a) alineatul (1) articolul 4 al Legii cu privire la Curtea Constituțională și litera a), alineatul (1) articolul 4 din Codul jurisdicției constituționale;

SOLICIT:

1. Primirea spre examinare a prezentei sesizări și includerea ei pe ordinea de zi a Curții Constituționale.

2. Exercițarea controlului constituționalității prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.3-6, art.15) sub aspectul corespunderii normelor și expresiilor citate cu prevederile articolelor 20, 21, 23, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

IX. DOCUMENTELE ANEXATE:

Anexă: Materialele cauzei contravenționale.

X. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare ca informațiile care figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și corespund convingerii personale și libertății de exprimare.

Cu profund respect,
Avocatul

Gheorghe MALIC